

บันทึก

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติห้ามมิให้เรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา

(๑) ในมาตรา ๒ เรื่องออกกฎหมายให้ใช้แต่วันประกาศนั้น ถ้าเป็นกฎหมาย
เกี่ยวแก่ประชาชนแล้ว ข้าพเจ้าเห็นว่าเป็นสิ่งที่ควรระวัง ยิ่งเป็นกฎหมายที่ลงโทษในทางอาญา
โดยตั้งความผิดขึ้นใหม่ ก็ควรระวังยิ่งขึ้น และถ้าไม่มีเหตุจำเป็นจริง ๆ แล้วเห็นว่าจะไม่ควรเป็น
ดังนั้นทีเดียวเช่นในเรื่องนี้ ถ้าหากมีผู้อยู่ในเมืองไกล ๆ ทำผิดต่อบทในพระราชบัญญัติเมื่อออก
ประกาศแล้วสักวันหนึ่งหรือสองวัน ซึ่งเห็นได้ชัดว่าราชกิจจานุเบกษาจะไปไม่ถึง มีปัญหาว่าจะลงโทษผู้
นั้นหรือไม่ ถ้าบุคคลผู้นั้นต้องรับโทษก็เห็นได้ว่าไม่เป็นยุติธรรม แต่ถ้าศาลจะไม่ลงโทษก็จะขัด
กับหลักที่ว่า บุคคลจะแก้ตัวว่าไม่รู้กฎหมายไม่ได้ หลักที่ว่าเป็นหลักที่ดี และเข้าใจว่าเป็นหลักที่
รับรองเป็นอย่างเดียวกันในกฎหมายทั่วไป เมื่อออกกฎหมายทำให้การเดินตามหลักขัดต่อความ
ยุติธรรมดังนี้ น่ากลัวว่าจะเป็นเหตุให้เสื่อมความเคารพต่อหลักอันนี้นั้น จึงเห็นว่าควรกำหนดวัน
ใช้พระราชบัญญัติโดยให้เวลาล่วงหน้า เช่น สัก ๑ เดือน เป็นต้น

(๒) ในมาตรา ๕ การที่กำหนดให้ความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นความผิดต่อ
ส่วนตัวนั้น ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะไม่เหมาะสมและไม่เห็นด้วย (แต่ทั้งนี้ไม่มีโอกาสจะตรวจเทียบเคียง
กฎหมายประเทศต่าง ๆ) เหตุที่ข้าพเจ้าไม่เห็นด้วยนั้น ก็โดยรู้สึกว่า ความผิดนี้ไม่ใช่ความผิดต่อ
บุคคลที่เป็นลูกหนี้ ความจริงลูกหนี้สมัครใจทำสัญญากับเจ้าหนี้ ว่ากันที่ให้ความผิดเกิดขึ้นเสียอีก
การที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดต่อส่วนตัว ให้ฟ้องร้องต่อเมื่อผู้เสียหาย (ซึ่งเข้าใจว่าเป็น
ลูกหนี้) มาร้องทุกชั้นนั้น เท่ากับกฎหมายปล่อยให้ลูกสมัครใจให้ดอกเบี้ยแพง ๆ แล้วกลับมาฟ้อง
หาว่าเขาทำผิด เห็นว่าเป็นวิธีไม่ดี อาจทำให้ลูกหนี้กลับมาใช้อำนาจเรื่องร้องทุกข์(หรือถอนคำร้อง
ทุกข์) ในทางไม่สุจริตต่อเจ้าหนี้ได้ เห็นว่าควรปล่อยให้เป็นการผิดธรรมดา และเอามาตรา ๕
ออกเสีย

(ลงนาม) พระยาเทพวิฑูร